

Ledningsutredningen

Presentation och diskussion vid HT-
fakultetsstyrelsen, Lunds universitet
2015-05-20

Anders Persson, professor,
deltagare i en av
Ledningsutredningens
fokusgrupper

Utredningens direktiv

- Kartlägga och analysera **ledarskap och ledningsstrukturer** i högskolan
- Ta fram underlag för lärosätenas egna ställningstaganden rörande **ledarskap och ledningsstrukturer** och överväga nationella åtgärder
- Rektorns resp. styrelsens roll
- Beskriva och analysera **kollegialt beslutsfattande**
- Kartlägga och analysera lärosätenas rekrytering och stöd till **strategiska ledningsuppgifter**

Diskursen

- Lärosätenas egna ansvar har ökat
- Behov att hävda sig i en alltmer komplex omvärld där det råder stark konkurrens
- Stora krav ställs i framtiden på lärosätenas förmåga ”att prioritera verksamhet som håller högsta kvalitet och därmed på deras ledare” (s. 6)
- Stärka konkurrenskraften och ge ”goda förutsättningar att möta de många utmaningarna”.

Restriktioner enl. direktiven

- ”Utmaningen för ledarskapet ligger i att utforma verksamheten så att både de krav som riksdag och regering ställer på statliga lärosäten i egenskap av myndigheter och de krav som omvärlden ställer kan uppfyllas.” (s. 7)
- Akademisk frihet är i grunden en frihet för individen... Kollegialt beslutsfattande är gruppbaserat
- Kollegiala beslutsformer kan ”innebära en risk för att etablerad forskning gynnas på bekostnad av mer nyskapande forskning” (s. 14)
- Kollegiala system riskerar att försvåra omprioriteringar och omorganisationer

Fokusgruppen

- Å ena sidan lägesbeskrivning: hur har lärosätena hanterat det kollegiala beslutsfattandet?
- Å andra sidan: vilka är problemen med det kollegiala beslutsfattandet?

Vad diskussionen verkade handla om

- Kollegialt beslutsfattande ställer till en rad problem
- Strategiskt ledarskap framställs som lösningen på en del av problemen

Varning för förenklad bild

- Strategisk tycks betyda effektivitet och kollegial verkar betyda seghet
- Det finns bra och dåligt strategiskt ledarskap resp. kollegialt beslutsfattande
- Varning för generaliseringar
  - ”Debatten missar att vi lärare har vår spelplan, där vi är relativt självgående. Varje fackhögskola har sin kultur och kultur vinner nästan alltid över strategi och organisation.” (ur artikel i Universitetsläraren 2015 med anledning av turbulens kring omorganisation vid Högskolan i Jönköping)
- Varning för totala lösningar och totalitära drömmar
- Det finns fördelar med spänningar mellan olika grupper och perspektiv

Glöm inte skolan...

- 20 år av reformer
- NPM och marknadslösningar
- Deprofessionalisering av lärarna
- Styrbarheten har ökat
- Uppifrånstyrd återprofessionalisering pågår
- Lärarna flyr, lärarutbildningen inte populär

Diskussion

- Är universiteten nästa reformobjekt?
- Är universitetslärarna starkare än vad lärarna var?
- Kan strategiskt ledarskap vara något annat än förmedling av påstått tvingande krafter på högre till lägre nivå? (ett slags ledarskapets kraftomvandling)
- Hur förena starka kollegiala strukturer med strategiskt beslutsfattande?

Särart

- <https://www.youtube.com/watch?v=L4t-fCKQCP4>